

Psychopatologia

Autorzy: Martin E. P. Seligman, Elaine F. Walker, Dawid L. Rosenhan

PRZEDMOWA

PODZIĘKOWANIA

Rozdział 1. NIENORMALNOŚĆ DAWNIEJ I DZISIAJ

Tematy i zadania

Biologiczny i psychologiczny poziom analizy 19 • Nauka i praktyka 22 • Rozwój 23 • Terapia z wyboru 25

Wczesne podejścia do nienormalności

Źródła animistyczne: opętanie 27 • Przyczyny fizyczne 29 • Źródła psychogenne 29

Leczenie obłąkanych

Izolacja obłąkanych 32 • Rozwój humanitarnych terapii 33

Współczesna definicja nienormalności

Elementy nienormalności 34 • „Podobieństwo rodzinne” w definicji nienormalności 37 • Niebezpieczeństwa w rozpoznawaniu nienormalności 38 • Niebezpieczeństwa autodiagnozy 40

Podsumowanie

Streszczenie

Rozdział 2. BADANIE PSYCHOLOGICZNE, DIAGNOZA I METODY BADAŃ NAUKOWYCH

Badanie psychologiczne

Badanie stanu fizycznego 47 • Wywiad kliniczny 48 • Obserwacja 50 • Testy psychologiczne 54

Diagnoza

Powody stawiania diagnozy 68 • Wartość badania psychologicznego i diagnozy 69 • *Podręcznik diagnostyczny i statystyczny zaburzeń psychicznych (DSM)* 71 • Czynniki wypaczające diagnozę zaburzeń psychicznych 75 • Potrzeba kategoryzacji i diagnozy 78

Metody badań naukowych

Historia przypadku klinicznego 80 • Eksperymenty naukowe 82 • Eksperymenty naturalne 91 • Badania porównawcze 93 • Badania korelacyjne 93 • Badania epidemiologiczne 96

Podsumowanie

Streszczenie

Rozdział 3. PODEJŚCIA PSYCHOLOGICZNE

Podejście psychodynamiczne

Id, ego i superego 104 • Lęk i mechanizmy obronne 105 • Teoretycy psychoanalizy po Freudzie 107 • Terapia psychodynamiczna 109 • Ocena teorii psychodynamicznej 112 • Psychoanaliza a model medyczny 113

Podejścia egzystencjalne i humanistyczne

Wolność i wybór 113 • Strach przed śmiercią 114 • Terapia egzystencjalna 115 • Ocena podejścia egzystencjalnego 116

Podejście behawioralne	Warunkowanie pawłowowskie 117 • Warunkowanie sprawcze 121 • Uczenie się unikania 125
Podejście poznawcze	Terapia poznawcza 126 • Terapia poznawczo-behawioralna 131 • Połączenie terapii poznawczo-behawioralnej i psychodynamicznej 131 • Ocena terapii behawioralnej i poznawczej 132
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 4. PODEJŚCIE BIOLOGICZNE I NEURONAUKA

Podejście biologiczne	Wyjaśnianie przyczyn zaburzeń i metod terapii 140 • Model podatność–stres 143
Geny a zachowania nienormalne	Geny i chromosomy 143 • Genotypy i fenotypy 145 • Interakcje pomiędzy genami a środowiskiem 147 • Metody badawcze w genetyce behawioralnej 149
Neurony i etiologia biochemiczna	Aktywność nerwowa 152 • Zaburzenia czynności układu nerwowego 157 • Techniki molekularne w badaniach neuronów 158
Struktury mózgowe a nienormalne zachowanie	Ośrodkowy układ nerwowy 159 • Obwodowy układ nerwowy 166
Rozwój układu nerwowego a nienormalne zachowania	Okres prenatalny 168 • Rozwój ośrodkowego układu nerwowego po urodzeniu 171 • Krytyczne okresy rozwoju psychicznego 173
Wpływ środowiska na nienormalne zachowania	Wpływ uczenia się i pamięci 174 • Wpływ doświadczenia 174
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 5. ZABURZENIA LĘKOWE

Strach i lęk	Elementy strachu 182 • Stopnie natężenia strachu 183 • Różnica między lękiem a strachem 184
Fobia	Fobia specyficzna 186 • Fobia społeczna 188 • Etiologia fobii 189 • Terapia fobii 193
Zaburzenia po stresie urazowym	Charakterystyka zaburzeń po stresie urazowym 197 • Przebieg zaburzeń po stresie urazowym 203 • Podatność na zaburzenia stresu traumatycznego 205 • Terapia zaburzeń stresu pourazowego 206
Lęk paniczny	Objawy napadu paniki 210 • Etiologia lęku panicznego 211 • Terapia lęku panicznego 214 • Agorafobia 216
Uogólnione zaburzenia lękowe	Objawy i przebieg uogólnionych zaburzeń lękowych 219 • Etiologia uogólnionych zaburzeń lękowych 221 • Terapia uogólnionych zaburzeń lękowych 221
Zaburzenia obsesyjno-kompulsywne	Obsesja, lęk i depresja 224 • Podatność na zaburzenia obsesyjno-kompulsywne 225 • Teorie zaburzeń obsesyjno-kompulsywnych 227 • Terapia zaburzeń obsesyjno-kompulsywnych 231
Niepokój codzienny	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 6. ZABURZENIA SOMATOFORMICZNE I DYSOCJACYJNE

Zaburzenia somatoformiczne	
Typy zaburzeń somatoformicznych 240 • Diagnostowanie zaburzeń somatoformicznych 245 • Podatność na zaburzenia somatoformiczne 246 • Etiologia zaburzeń somatoformicznych 248 • Terapia zaburzeń somatoformicznych 250	
Zaburzenia dysocjacyjne	
Amnezja dysocjacyjna 252 • Zaburzenia depersonalizacji 254 • Dysocjacyjne zaburzenia tożsamości (zaburzenia osobowości wielorakiej) 255	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 7. ZABURZENIA NASTROJU

Klasyfikacja zaburzeń nastroju	
Depresja i zaburzenia depresyjne	
Oznaki i symptomy depresji 271 • Podatność i powszechność występowania depresji 276 • Przebieg depresji 283	
Teorie zaburzeń depresyjnych	
Biologiczne ujęcie depresji 285 • Psychologiczne podejście do depresji 290	
Leczenie zaburzeń depresyjnych	
Biologiczna terapia przeciwdepresyjna 295 • Terapia psychologiczna 300	
Zaburzenie dwubiegunowe	
Symptomy manii 307 • Przebieg zaburzenia dwubiegunowego 309 • Przyczyny zaburzenia dwubiegunowego 310 • Leczenie zaburzenia dwubiegunowego 311 • Sezonowe zaburzenie afektywne 312	
Samobójstwo	
Kto zalicza się do grupy ryzyka popełnienia samobójstwa? 316 • Motywacja do samobójstwa 319 • Zapobieganie i leczenie skłonności samobójczych 320	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 8. ZABURZENIA WCZESNODZIECIĘCE

Rozpoznanie zaburzeń dziecięcych	
Podatność na zaburzenie 326 • Specyficzne aspekty zaburzeń dziecięcych 328 • Typy zaburzeń dziecięcych 329	
Zaburzenia emocjonalne	
Reaktywne zaburzenie przywiązania 331 • Lęk separacyjny 333 • Fobie 335 • Depresja dziecięca 338 • Leczenie zaburzeń emocjonalnych 339	
Zaburzenia rozwojowe	
Autyzm 340 • Zespół Retta 350 • Dziecięce zaburzenie dezintegracyjne 352 • Zespół Aspergera 352 • Uogólnione zaburzenie rozwoju — niespecyficzne 353 • Upośledzenie umysłowe 354 • Zaburzenia uczenia się 361	
Zaburzenia odżywiania i nawyków	
Zaburzenia odżywiania: anoreksja i bulimia 363 • Zaburzenia wydalania 369 • Jąkanie 371 • Tiki 372	
Destrukcyjne zaburzenia zachowania	
Zaburzenie zachowania 375 • Zaburzenie opozycyjno-buntownicze 387 • Zespół deficytu uwagi z nadrucliwością 388	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 9. ZABURZENIA OSOBOWOŚCI

Diagnostowanie zaburzeń osobowości	
Kategorie czy wymiary osobowości? 400 • Rozwój zaburzeń 402 • Grupy zaburzeń 403	

Zaburzenia dziwaczno-ekscentryczne	
Schizotypowe zaburzenie osobowości 403 • Schizoidalne zaburzenie osobowości 407 • Paranoiczne zaburzenie osobowości 408	
Zaburzenia dramatyczno-niekonsekwentne	
Antyspołeczne zaburzenie osobowości 410 • Histrioniczne zaburzenie osobowości 427 • Narcystyczne zaburzenie osobowości 429 • Zaburzenie osobowości borderline 431	
Zaburzenia obawowo-lękowe	
Zaburzenie osobowości unikowej 437 • Zaburzenie osobowości zależnej 438 • Obsesyjno-kompulsywne zaburzenie osobowości 439	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 10. SCHIZOFRENIE

Co to jest schizofrenia?	
Poglądy historyczne 447 • Symptomy schizofrenii 449 • Podtypy schizofrenii ujęte w DSM-IV 455 • Inne podejścia mające na celu określenie podtypów schizofrenii 457 • Epidemiologia schizofrenii 458	
Deficyty funkcjonowania	
Deficyty poznawcze 461 • Deficyty percepcyjne 464 • Deficyty ruchowe 465 • Deficyty emocjonalne 466	
Źródła podatności	
Informacja genetyczna a schizofrenia 467 • Komplikacje w czasie ciąży i porodu 472 • Dzieciące zwiastuny schizofrenii 473 • Biologiczne podstawy schizofrenii 478 • Czynniki wpływu społecznego 484	
Metody leczenia schizofrenii	
Terapia farmakologiczna 489 • Terapie psychologiczne 493	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 11. ZABURZENIA PÓŹNEGO OKRESU DOROSŁOŚCI

Podatność na zaburzenia okresu starzenia się	
Podatność fizyczna 506 • Podatność psychiczna 508	
Demencja	
Choroba Alzheimera 511 • Demencja naczyniowa 517 • Demencja płata czołowego 519 • Demencja wynikająca z choroby Parkinsona 520	
Delirium	
Depresja wieku podeszłego	
Powszechność występowania i symptomy depresji klinicznej 523 • Leczenie 525	
Lęk w podeszłym wieku	
Nadużywanie określonych substancji w podeszłym wieku	
Zaburzenie urojeniowe	
Schizofrenia późnego okresu dorosłości	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 12. CZYNNIKI PSYCHICZNE A ZABURZENIA SOMATYCZNE

Interakcje umysłu i ciała	
Podatność konstytucjonalna i stres 537 • Mechanizmy biologiczne 540 • Psychiczne czynniki moderujące 547	

Choroba wieńcowa serca	
Osobowość typu A 551 • Stany emocjonalne a choroba wieńcowa 553	
Wrzody trawienne	
Symptomy i rozwój wrzodów 559 • Kto jest podatny na chorobę wrzodową? 559 • Czynniki psychiczne mające wpływ na powstawanie wrzodów trawiennych 560 • Leczenie wrzodów trawiennych 563	
Zaburzenia układu odpornościowego	
Obniżenie immunokompetencji a choroby zakaźne 563 • AIDS 565 • Nowotwór 567 • Astma 569	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 13. ZABURZENIA NA TLE SEKSUALNYM

Pięć warstw życia erotycznego	
Tożsamość płciowa: warstwa I	
Charakterystyka transseksualizmu 575 • Etiologia transseksualizmu 577 • Leczenie transseksualizmu: operacja zmiany płci 579	
Orientacja seksualna: warstwa II	
Źródła orientacji seksualnej 582 • Zmiana orientacji seksualnej 584	
Preferencje seksualne: warstwa III	
Typy parafilii 585 • Przyczyny parafilii 593 • Zmiana preferencji seksualnych 594	
Rola płciowa: warstwa IV	
Realizacja seksualna: warstwa V	
Fizjologia ludzkich reakcji seksualnych 599 • Upośledzenie realizacji funkcji seksualnej 600 • Przyczyny dysfunkcji seksualnych 605 • Leczenie dysfunkcji seksualnych 608	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 14. ZABURZENIA WYWOŁANE ZAŻYWIANIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

Zażywanie i nadużywanie substancji psychoaktywnych	
Historyczne aspekty zażywania środków psychoaktywnych i uzależnienia 619 • Kryteria DSM-IV 621 • Definicje Światowej Organizacji Zdrowia 622 • Podstawy działania substancji psychoaktywnych 622 • Teoretyczne modele uzależnienia 626	
Alkohol	
Spożywanie i nadużywanie alkoholu 633 • Definicja alkoholizmu 637 • Etiologia alkoholizmu 638 • Kliniczny podział alkoholików na podgrupy 642 • Leczenie 643 • Komplikacje medyczne i społeczne 645	
Środki pobudzające (stymulanty)	
Zażywanie metamfetaminy 646 • Zażywanie kokainy 648 • Efekt działania kokainy 649 • Uzależnienie od kokainy 651 • Leczenie 654 • Komplikacje społeczne i medyczne 656	
Opiaty	
Efekt działania opiatów 659 • Uzależnienie od opiatów 661 • Leczenie 663 • Komplikacje medyczne i społeczne 665	
Substancje halucynogenne	
Efekt działania halucynogenów 666 • Komplikacje medyczne i społeczne 668 • PCP i MDMA 668	
Marihuana	
Efekt działania marihuany 670 • Komplikacje medyczne i społeczne 673	
Tytoń	
Efekty działania nikotyny 674 • Uzależnienie od nikotyny 675 • Leczenie 678 • Komplikacje medyczne i społeczne 679	
Barbiturany i benzodiazepiny	
Efekt działania środków uspokajających 679 • Uzależnienie od środków uspokajających 681	

Walka z nadużywaniem substancji psychoaktywnych	
Czy zalegalizować narkotyki? 681 • Czy ograniczyć dostęp do narkotyków? 683 • Edukacja i zapobieganie 683 • Udoskonalić metody terapii i badań 683	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 15. SPOŁECZNA I PRAWNA PERSPEKTYWA W PSYCHOPATOLOGII

Wpływ choroby umysłowej	
Obciążenia dla chorego 689 • Koszty ponoszone przez rodzinę 691 • Koszty ponoszone przez społeczeństwo 693 • Aktywność pacjentów i ich rodzin 697	
Przymusowe skierowanie na leczenie psychiatryczne	
Procedury społecznego przymusowego skierowania do szpitala 700 • Prawo do leczenia 705 • Powstrzymać czy rozszerzać przymusową hospitalizację? 707	
Skierowanie do szpitala psychiatrycznego z przyczyn prawnych	
Zdolność do stanięcia przed sądem 708 • Oparcie linii obrony na uznaniu niepoczytalności 710	
Nowe wyzwania dla systemu prawnego	
Dysocjacyjne zaburzenie osobowości a odpowiedzialność prawna 719 • Precyzyjność odzyskanej pamięci 720	
Nadużycia związane z opieką zdrowia psychicznego	
Postępowanie niezgodne z etyką zawodową 722 • Nadużycia ze strony społeczeństwa 724	
Podsumowanie	
Streszczenie	

Rozdział 16. PRZYSZŁE KIERUNKI ROZWOJU PSYCHOPATOLOGII

Poziomy analizy: biopsychologia morderstwa	
Nauka a praktyka: skuteczność i ekonomia psychoterapii 735 • Efektywność psychoterapii 736 • Ekonomia psychoterapii 739	
Rozwój: zapobiegać chorobie	
Depresja 741 • Lęk 743 • Agresja i przemoc 744	
Terapia z wyboru: psychologia pozytywna	
Podsumowanie	
Streszczenie	

SŁOWNIK

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA